

**‘Quickscan natuurtoets
De Borkeld, Holten’**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het
kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: 'Quickscan natuurtoets De Borkeld, Holten'
Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 12-255
Status: Definitief
Datum: 1 maart 2013
Auteur: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz
Veldonderzoek: Ing. J.G. Lindenholz
Eindredactie: Ing. M. (Mike) Wallink
Opdrachtgever: Gemeente Rijssen-Holten

EcoGroen Advies BV

Emmastraat 16
811 AG Zwolle

T: 038 423 64 64

I: www.ecogroen.nl

Vraatspoor Eekhoorn, aangetroffen op recreatieterrein De Borkeld

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2013). Quickscan natuurtoets De Borkeld, Holten; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 12-255. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding en doelstelling	2
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	2
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Flora- en faunawet.....	3
2.1	Toetsingskader	3
2.2	Onderzoeksmethode	3
2.3	Zoogdieren.....	3
2.4	Broedvogels	4
2.5	Amfibieën	5
2.6	Overige soorten	5
3	Gebiedsgerichte natuurbescherming	6
3.1	Inleiding	6
3.2	Natuurbeschermingswet 1998	6
3.3	Ecologische Hoofdstructuur	6
3.4	Natuur buiten de EHS	7
4	Geraadpleegde bronnen	8

Bijlagen

I – Samenvatting natuurwetgeving

II – Locaties brandgangen en verspreidingskaart Eekhoorn

III - Ligging onderzoeksgebied t.o.v. de Ecologische Hoofdstructuur

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Rijssen-Holten heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met het aanleggen en verbreden van brandgangen op recreatieterrein De Borkeld in Holten.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming. Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 6 februari 2013 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Op basis van de afstand en/of de aard van de ruimtelijke ingrepen wordt ingeschat dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde natuurmonumenten, Ecologische Hoofdstructuur of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.

Flora- en faunawet: Aangetroffen en te verwachten soorten

- In het onderzoeksgebied zijn geen bomen aangetroffen met potentie als vaste verblijfplaats van vleermuizen. Eveneens worden geen opgaande structuren verwijderd die van (onmisbaar) belang zijn als vliegrouwe en/of foerageergebied;
- In het onderzoeksgebied zijn meerdere nesten van de middelhoog beschermde Eekhoorn aangetroffen. Daarnaast zijn verspreid in het onderzoeksgebied vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten als Bunzing, Egel, Konijn, Bosspitsmuis (spec.), Rosse woelmuis en Bosmuis aangetroffen of te verwachten;
- In het onderzoeksgebied en binnen de invloedsfeer van de plannen zijn geen jaarrond beschermde broedvogelnesten aangetroffen. Wel zijn diverse broedvogels van bos en struweel aangetroffen en te verwachten;
- Verspreid in het plangebied is de aanwezigheid van overwinterende algemene amfibieënsoorten als Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker te verwachten. Strikt beschermde amfibieënsoorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken niet verwacht;
- Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat er geen beschermde reptielen, vissen, flora, insecten en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn.

Flora- en faunawet: Vervolgstappen en mitigerende maatregelen

- Enkele nesten van Eekhoorn worden mogelijk verwijderd als gevolg van het aanleggen/verbreden van brandgangen. Wanneer het niet mogelijk is de betreffende bomen met nesten te sparen (door ze in te passen) is het van belang om of een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet aan te vragen of te werken middels een ecologisch werkprotocol dat is opgesteld op basis van een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. In beide gevallen is het van belang om de functionaliteit van het leefgebied van Eekhoorn te garanderen door het nemen van mitigerende maatregelen. Waarbij de belangrijkste mitigerende maatregel het kappen van de bomen buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode van Eekhoorn (dus tussen 15 september -1 december) is;
- Voor alle vogels geldt dat werkzaamheden die in gebruik zijnde broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen altijd voorkomen dienen te worden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Een soort als Houtduif kan echter tot half november broedend worden aangetroffen;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren, en amfibieën verloren gaan. Om schade aan deze soorten te minimaliseren is het wenselijk - indien de planning van de activiteiten dit toelaat - werkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september- december (mits vorstvrij).

1 Inleiding

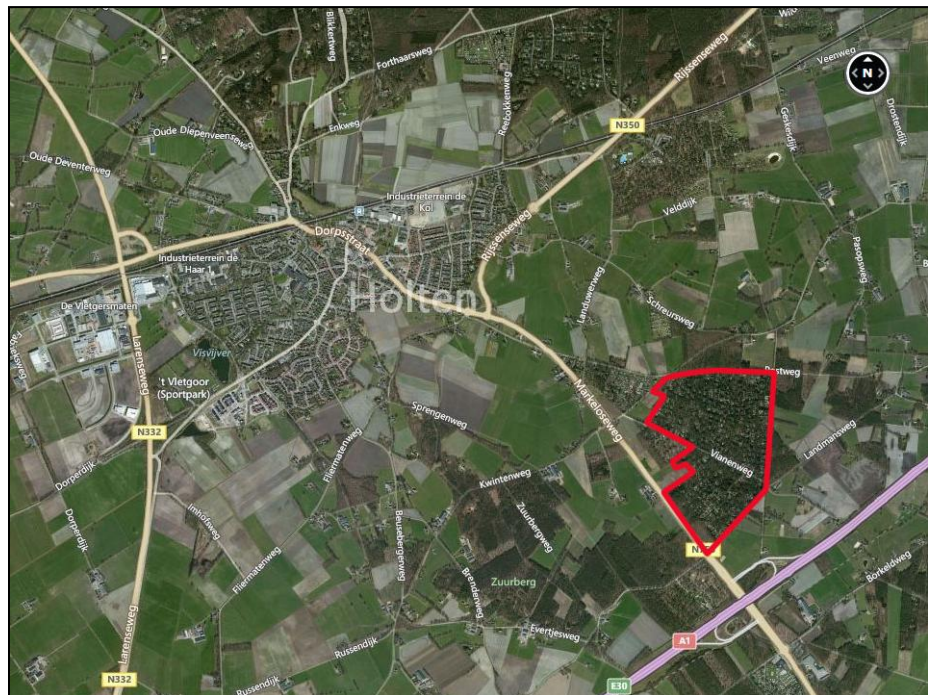
1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Rijssen-Holten heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met het aanleggen en verbreden van brandgangen op recreatieterrein De Borkeld in Holten.

De Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van voorgenomen ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Recreatieterrein De Borkeld is gelegen ten zuidoosten van de kern van Holten (zie figuur 1). Voor dit recreatieterrein zijn voornemens voor het aanleggen en verbreden van 20 brandgangen (zie bijlage II voor de betreffende locaties). Ten behoeve van deze brandgangen dienen meerdere groenstructuren (waaronder bomen) te worden verwijderd/gekapt.

Figuur 1: Ligging van recreatieterrein De Borkeld (bron kaartondergrond: bingmaps).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten (hoofdstuk 2) en gebieden (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet en/of gebiedsbescherming te kunnen voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2 Flora- en faunawet

2.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten, ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch strikt beschermde soorten kan een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EZ noodzakelijk zijn.

2.2 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op een locatiebezoek op 6 februari 2013. Tijdens dit bezoek zijn alle locaties waar werkzaamheden ten aanzien van brandgangen zijn beoogd en de directe omgeving ervan door een ecooloog onderzocht. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Daarnaast is aandacht besteed aan het voorkomen van bedreigde (Rode Lijst soorten). Tijdens het veldbezoek is naar alle soortgroepen gekeken, maar speciale aandacht is uitgaan naar flora, broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zoals roofvogels en uilen) en zoogdieren (onder andere Eekhoorn).

In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en 'expert judgement' is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Door de geplande werkzaamheden worden geen potentiële vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord of vernietigd. In de te kappen bomen zijn geen geschikte ruimten aanwezig die kunnen dienen als vaste verblijfplaats. Ook worden geen essentiële vliegroutes of foerageergebieden verstoord of vernietigd. De bestaande lijnvormige structuren blijven in tact en het terrein behoudt zijn geschiktheid als foerageergebied. Vervolgstappen, zoals nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag, voor vleermuizen zijn dan ook niet van toepassing in deze situatie.

Eekhoorn

Op diverse plekken ter plaats of ter hoogte van de beoogde werkzaamheden zijn (in totaal 11) nesten van de middelhoog beschermde Eekhoorn (Ff-wet tabel 2) aangetroffen (zie bijlage II). Onder het gros van deze nesten waren ook vraatsporen aanwezig, wat duidt op (recent) gebruik van de nesten. Tevens zijn tijdens het veldbezoek zichtwaarnemingen gedaan van twee Eekhoorns.

Naar verwachting maakt het gehele recreatieterrein (gelegen in overwegend naaldbos) deel uit van het territorium van enkele Eekhoorns en zijn op het terrein nog veel meer nesten van Eekhoorn aanwezig. Ten behoeve van de beoogde plannen zal een zeer klein deel van het aanwezige bos

Kader 1 Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos. De afmetingen van het leefgebied van Eekhoorn variëren sterk; groottes van 2 tot 50 hectare zijn bekend. In een territorium gebruiken Eekhoorns vaak één hoofdnest met daarnaast enkele reservenesten die afwisselend gebruikt worden. In totaal gaat het vaak om 4 à 7 stuks (Lange *et al.* 2003).

worden verwijderd. Hiermee verdwijnen naar verwachting drie of vier nestlocaties van Eekhoorn en verdwijnt een zeer marginaal deel aan foerageergebied. Het grootste deel van het leefgebied blijft behouden.

Als het niet mogelijk is de betreffende bomen met nesten te sparen (door ze in te passen) is het van belang om of een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet aan te vragen of te werken middels een ecologisch werkprotocol dat is opgesteld op basis van een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. In beide gevallen is het van belang om de functionaliteit van het leefgebied van Eekhoorn te garanderen door het nemen van enkele mitigerende maatregelen. De belangrijkste mitigerende maatregel is hieronder weergegeven:

- Kapwerkzaamheden dienen buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode van Eekhoorn plaats te vinden. De meest geschikte periode om de bomen met nesten van Eekhoorn te kappen is de periode 15 september -1 december.

Overige grondgebonden zoogdieren

Vaste verblijfplaatsen van overige juridisch zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren (zoals Das en Boomarmster) worden op basis van het veldonderzoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht (Douma *et al.* 2011).

Binnen het onderzoeksgebied zijn wel vaste verblijfplaatsen van de laag beschermde (Ffwet tabel 1) zoogdiersoorten Bunzing, Egel, Konijn, Bosspitsmuis (spec.), Rosse woelmuis en Bosmuis te verwachten. Bij uitvoering van de plannen zullen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten een vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ingrepen.

Schade aan genoemde algemene en laag beschermde grondgebonden zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door graafwerkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

2.4 Broedvogels

Aangezien voorliggend onderzoek een quickscan betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn.

In deze paragraaf wordt in de eerste plaats aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader 2). Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Kader 2 Jaarrond beschermde nesten van broedvogels

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In het onderzoeksgebied en binnen de invloedssfeer van de plannen zijn geen jaarrond beschermd broedvogelnesten aangetroffen.

Overige broedvogels

In het onderzoeksgebied zijn wel diverse broedvogels van bos en struweel aangetroffen en te verwachten waaronder Grote bonte specht, Pimpelmees, Koolmees, Merel, Zwartkop, Tjiftjaf, Vink, Boompieper, Houtduif, Roodborst, Winterkoning, Gaai, Goudhaan, Kuifmees, Zwarte mees en Fitis.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Wanneer in de periode tussen half juli en half november gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk broeden tot half november.

2.5 Amfibieën

In het onderzoeksgebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig waardoor voortplanting van amfibieën kan worden uitgesloten. Wel zijn amfibieën als Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in de strooisellaag van bos en ruigte. Het betreft hier zogenaamde algemene, laag beschermde soorten waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

Juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het onderzoeksgebied (RAVON en waarneming.nl).

Effecten op overwinterende en voortplantende amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinterings- en voortplantingsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op zowel het land als in/nabij water.

2.6 Overige soorten

Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, kan worden geconcludeerd dat er geen vaste verblijfplaatsen (of standplaatsen) van reptielen en beschermde flora, vissen, libellen, vlinders, kevers, kreeften, mieren en slakken te verwachten zijn in het onderzoeksgebied.

3 Gebiedsgerichte natuurbescherming

3.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- De Natuurbeschermingswet 1998, een uitwerking van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn waarin de bescherming van de Natura 2000-gebieden is vastgelegd;
- De 'Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte', waarin het nationale beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is opgenomen;
- Het provinciaal beleid, dat vaak is opgenomen in Omgevingsplannen of Streekplannen. In het provinciaal beleid is bescherming van de natuur binnen de EHS nader uitgewerkt en daarnaast ook de bescherming van ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied, die vaak buiten de EHS liggen.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke activiteiten buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

3.2 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebieden

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingdoelen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten. Plannen of projecten in of in de nabijheid van een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van een habitatype of leefgebied kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Het onderzoeksgebied ligt op een afstand van circa 1 kilometer ten westen van Natura 2000-gebied 'Borkeld'. Voor dit gebied zijn instandhoudingdoelen opgesteld voor vijf habitattypen.

Gezien de afstand van het onderzoeksgebied tot het genoemde Natura 2000-gebied en de aard van de beoogde ingrepen, kan gesteld worden dat als gevolg van de plannen geen effecten op de instandhoudingdoelen van Natura 2000-gebieden, zoals de 'Borkeld', te verwachten zijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Beschermde Natuurmonumenten zijn aangewezen vanwege de aanwezigheid van natuurwaarden, natuurschoon en/of natuurwetenschappelijke betekenis voor dieren of planten. Bij projecten in of in de omgeving van een Beschermde Natuurmonument is noodzakelijk om na te gaan of deze (significante) gevolgen kunnen hebben voor het betreffende gebied.

Beschermde Natuurmonumenten liggen op grote afstand van het onderzoeksgebied. Negatieve effecten op de beschermde waarden van Beschermde Natuurmonumenten zijn dan ook niet te verwachten.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn de plannen beschreven voor ruimte en mobiliteit. Hiertoe behoort onder andere de bescherming en realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur waarvoor de provincies verantwoordelijk zijn gesteld.

De EHS wordt beschermd middels het 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken (Ministerie van I&M 2012).

Volgens de begrenzing van de EHS, zoals weergegeven in de Omgevingsvisie van de Provincie Overijssel (2009), grenst het recreatieterrein op een aantal plekken aan de Ecologische Hoofdstructuur (zie bijlage III). Omdat geen werkzaamheden in de EHS plaatsvinden en gezien de aard van de beoogde werkzaamheden vormen de beoogde plannen echter geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS.

3.4 Natuur buiten de EHS

Ook buiten de EHS zijn bos- en natuurgebieden aanwezig. Deze gebieden dragen bij aan belangrijke gebiedskenmerken en dienen daarom behouden te blijven. Tot deze gebieden behoren onder andere weidevogelbeheer- en ganzengebieden. In dergelijke gebieden mag geen waterpeilverlaging of aantasting van de openheid en rust plaatsvinden (Provincie Overijssel 2009).

Volgens de kaarten in de Omgevingsvisie van de Provincie Overijssel zijn er in en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied geen specifieke natuurwaarden buiten de EHS (bijvoorbeeld weidevogelbeheergebied en ganzengebied) aanwezig. Negatieve effecten op dergelijke gebieden zijn als gevolg van de beoogde maatregelen dan ook niet aan de orde.

4 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bekker J.P., P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Douma M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode (2011). De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m/ 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Lange R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Drukkerij Ando, Den Haag.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Provincie Overijssel (2009). Omgevingsvisie Overijssel; Visie en uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de provincie Overijssel. Mei 2009, Provincie Overijssel.

Internet

- Ministerie van EZ (www.rijksoverheid.nl/ www.drloket.nl).
- Provincie Overijssel:
- Kaartmachine behorend bij 'Omgevingsvisie Overijssel' (<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/omgevingsvisie/omgevingsvisie.html>);
 - Atlas van Overijssel (2011): Kaart Ecologische Hoofdstructuur (<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/atlasoverijssel/atlasoverijssel.html>).
- Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

Bijlage I: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd (Ministerie van LNV 2004 en 2009). Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

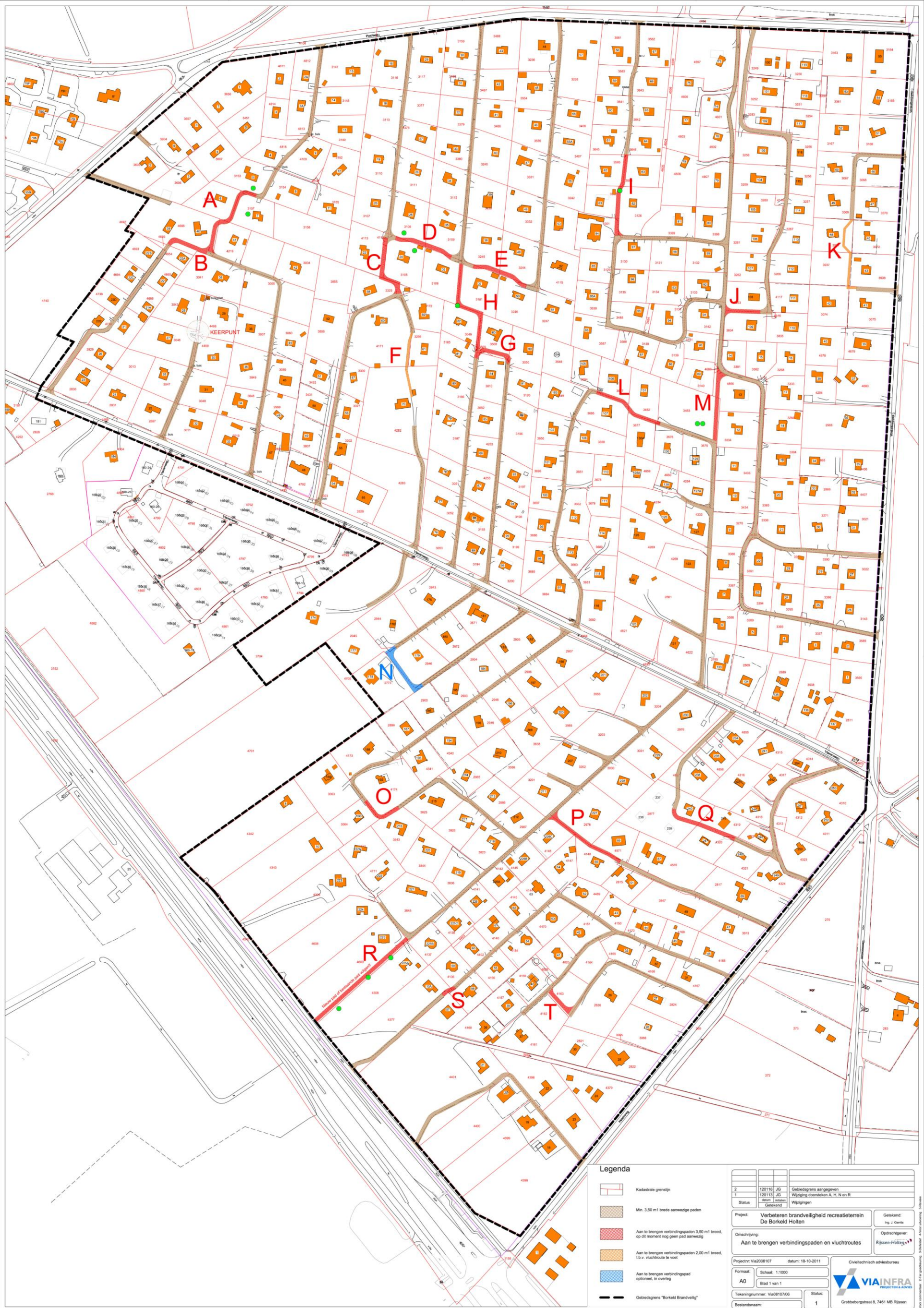
Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaande samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

Bijlage II: Locaties brandgangen en verspreidingskaart Eekhoorn

Op onderstaande kaart zijn de aan te leggen en te verbreden brandgangen weergegeven middels een rode, gele of blauwe lijn. Daarnaast zijn de globale locaties van de, ter hoogte van de aan te leggen brandgangen, aangetroffen nesten van Eekhoorn weergegeven (groene stippen).

Bijlage III: Ligging onderzoeksgebied t.o.v. de EHS

Onderstaand figuur geeft de ligging weer van het onderzochte gebied (binnen de rode belijning) ten opzichte van de EHS (Bron kaartondergrond: Provincie Overijssel 2011).

